

PLÁN ROZVOJE EVVO

V RÁMCI ČINNOSTI DDM SMETANKA

2022/23

WWW.SMETANKANOVYBOR.CZ

Dům dětí a mládeže Smetanka, Smetanova 387, Nový Bor, 473 01

487 727 048

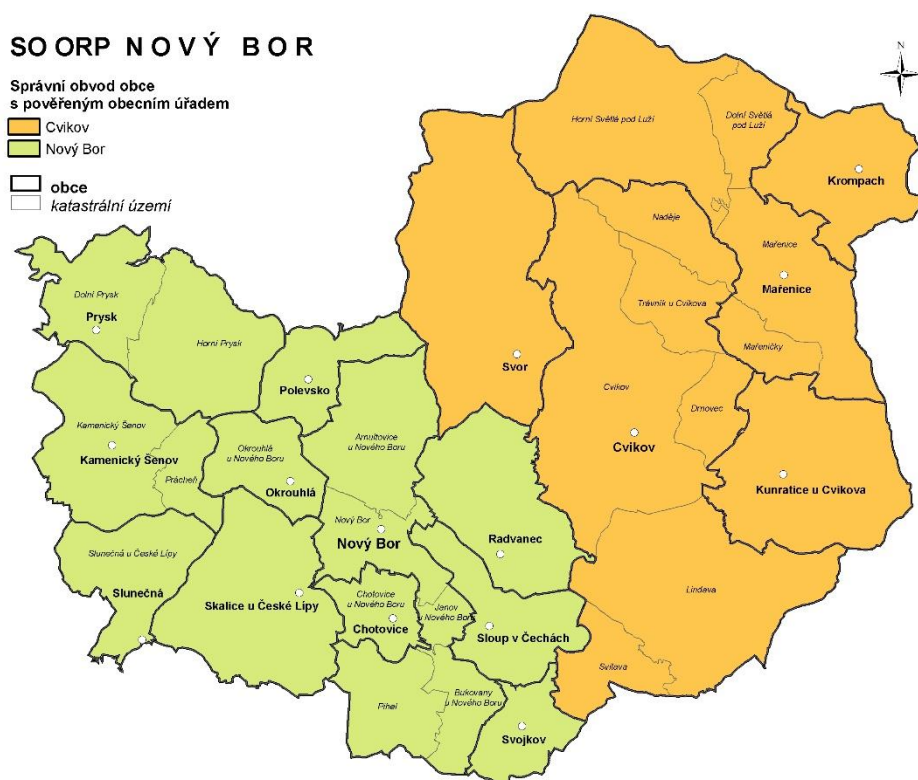

vase@smetankanovybor.cz

ŠKOLY V REGIONU ORP NOVÝ BOR

Cílovou skupinou pro realizaci EVVO jsou žáci všech stupňů školských zařízení, tj. MŠ, ZŠ a SŠ. Liberecký kraj dlouhodobě usiluje o rovnoměrné rozložení EVVO nabídky v rámci Libereckého kraje. Působení DDM Smetanka je vymezeno tímto regionem.

Potřeby školských zařízení jsou podrobně popsány v rámci projektu MAP Českolipsko-Novoborsko <https://map-cl-nb.cz/>.

REALIZACE EVVO V RÁMCI DDM SMETANKA

Programy EVVO jsou realizuje DDM Smetanka od roku 2010. V té době vznikly první programy pod názvem Ekohrátky pro mateřské školy a 1. stupeň základních škol. V současné době nabízíme ucelený koncept nabídky EVVO programů pod vedením Moniky Mervartové, která je hlavní koordinátorkou těchto programů. Četnost realizovaných programů se odvíjí od poptávky škol a také od časových možností lektorů. V roce 2020 a 2021 se na četnosti programů značně podepsala epidemie koronaviru. Programy jsou jednodenní, zpravidla 1,5h – 2h dlouhé, probíhají většinou přímo na zahradě DDM Smetanka nebo v místní učebně. V některých případech program probíhá přímo v učebně školy nebo na školních pozemcích objednavatele.

- 2020/21– realizováno 34 environmentálních programů pro MŠ, ZŠ – celkem 533 účastníků, 1066 účastníkohodin
- 2021/22 – realizováno 20 environmentálních programů pro MŠ, ZŠ – celkem 354 účastníků, 708 účastníkohodin
- 2022/23 – realizováno 13 environmentálních programů pro MŠ, ZŠ – celkem 216 účastníků, 432 účastníkohodin, spočítáno do 31. 12. 2022. V kalendářním roce 2022 jsme realizovali celkem 27 programů pro 479 účastníků.

Kromě realizace výukových programů organizuje Smetanka v oblasti EVVO výukové projektové dny pro školy Den Země a Den stromů a osvětové akce pro veřejnost Otvírání studánek, Výstup na Klíč a Moštobraní. Ve Smetance také funguje kroužek Malý badatel, schází se 1x týdně na 2 hodiny. Děti se učí poznávat přírodu všemi smysly, chránit ji a pečovat o ni.

METODIKA EVVO PROGRAMŮ

Při tvorbě metodiky se zaměřujeme na oblasti kompetencí a rámcových cílů, stanovených v dokumentu „Cíle a indikátory pro environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu v České republice“/viz příloha 1/

V současné době nabízí DDM Smetanka výukové programy pro žáky MŠ a 1. stupně ZŠ. Témata programů se snažíme aktualizovat a vždy jsou uzpůsobeny věkové hranici účastníků a případným dalším nárokům školy.

Hlavní metody, které jsou uplatňovány při realizaci programů:

- Projektová výuka je vázaná na místo - využívá všech aspektů místního prostředí (přírodních, kulturních, historických a sociopolitických souvislostí)
- Výuka konkrétních věcí na konkrétních místech spojených s každodenními situacemi
- Podpora výzkumných či badatelských dovedností (skutečné situace, skutečná věda)
- Mezioborové - prolínání jednotlivých předmětů
- Zaměřené přímo na žáky (začneme tím, co je zajímá, a pak stavíme na jejich zvědavosti; výuka mimo školu)
- Postupně se rozšiřující okruh vědomostí (malé děti se učí o věcech, kterých se mohou dotknout, prozkoumat, rozšiřování obsahu s věkem; jak se rozšiřuje prostor vnímaný žáky, rozšiřuje se i výuka)
- Založené na spolupráci žáků mezi sebou
- Reflektující (tj. zpětná vazba, podívat se za sebe, zhodnotit)
- Dlouhodobá spolupráce – u dlouhodobých programů pracujeme s očekáváním a přípravou třídy na program (každá třída dostává „motivační dopis“ před programem s úkolem) a během programu dostanou žáci dlouhodobé úkoly pro samostatnou práci v závislosti na typu programu a stáří žáků.

Do přípravy programů se snažíme začlenit metodiku místně zakotveného učení. Místně zakotvené učení staví na osobní zkušenosti a rozvíjí sounáležitosti s konkrétním místem.

Místně zakotvené učení¹ je způsob vzdělávání, které:

- využívá všech aspektů místního prostředí (přírodních, kulturních, historických a socioekonomických souvislostí) jako jednotícího kontextu pro výuku;
- klade důraz na občanské zapojení v projektech, které mají praktický význam pro obec a slouží komunitě (tzv. servisní projekty);
- buduje sociální kapitál, podporuje vznik a rozvoj místních partnerství.

AKTUÁLNÍ NABÍDKA PROGRAMŮ

Aktuální nabídka programů je uvedena na webu DDM Smetanka <https://www.smetankanovybor.cz/> /Viz příloha 2/

- Programy pro MŠ – Podzimní zahrada, Zimní radovánky bez sněhu, Včelí království, Tajemná zahrada a život v ní, Od ovečky k šále, Studánky, Život u krmítka, Zlaté pampelišky
- Programy pro ZŠ 1. stupeň (1. -2. třída) – Včelí království, Tajemná zahrada a život v ní, Od ovečky k šále, Studánky, Život u krmítka, Zlaté pampelišky
- Až vyrostu – pilotní celoroční program, který seznamuje žáky s biodiverzitou luk, tedy jejich druhovou pestrostí v souvislosti jejich obměn v průběhu roku.

Všechny programy lze přizpůsobit pro 3 –5. třídu 1. stupně.

KOMUNIKACE SE ŠKOLAMI

Hlavní komunikace se školami probíhá měsíčně korespondenční formou zasíláním letáků s nabídkou aktuálních programů pro dané období. Jednou za čtvrt roku se rozesílá navíc nabídka EVVO programů.

Dalším komunikačním kanálem jsou webové stránky DDM Smetanka

<https://www.smetankanovybor.cz/>. Dále nabídku zveřejňujeme také na našem Fcb a Instagramu.

Aktuální informace o akcích a programech spolu s fotografiemi se objevují také ve venkovní vitríně.

SPOLUPRÁCE S ODBORNÝMI SUBJEKTY

DDM Smetanka dlouhodobě spolupracuje s dalšími subjekty, které se zabývají EVVO nebo uskutečňují realizaci EVVO – Geopark Ralsko, Ekocentrum Brniště, Odbor Životního prostředí Města Nový Bor, Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola Nový Bor, Sklářské muzeum Nový Bor, Turistické informační centrum Města Nový bor, Spolek Koukol v obilí ve Volfarticích.

¹ Publikace Místně zakotvené učení, Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov o.p.s., 2020, Autoři: Kateřina Borovinová, Eliška Hájková a Jiří Kulich

MATERIÁLNÍ A TECHNICKÉ ZAJIŠTĚNÍ

DDM Smetanka má vytvořeny dobré materiální a technické podmínky pro realizaci programů. K dispozici je řada pomůcek a metodických materiálů, které postupně doplňujeme podle potřeb a finančních možností. Většina výukových programů probíhá v učebně nebo na zahradě Smetanky. Některé školy využívají i možnost realizace programů v jejich prostorách.

PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Tým zaměřený na tvorbu a realizaci ekovýchovných programů se skládá z koordinátora EVVO Moniky Mervartové, Magdaleny Špeldové – odborník v rámci projektu Až vyrostu a dalších externistů zaměstnaných na DPP. Na akcích pracují také další zaměstnanci DDM a pomáhají nám dobrovolníci. Strategické plánování a zajištění financí na realizaci EVVO má na starosti ředitelka DDM. Z dlouhodobého hlediska je zajištění kvalitního lektorského týmu prioritou.

VIZE

Smetanka prostřednictvím EVVO podporuje a rozvíjí zodpovědnější chování jednotlivců i společnosti vůči přírodě a krajině a zapojuje se do aktivit určených ke zvýšení kvality životního prostředí a kvality života.

V duchu našeho motta „Rosteme s Vámi“ realizujeme environmentální výchovu v našem regionu a přispíváme tak k udržitelnému životu nejen v současnosti, ale i v budoucnosti.

DDM Smetanka je v oblasti EVVO profesně silná organizace, která realizuje kvalitní ekovýchovné programy, se zajištěným financováním a stálým týmem zaměstnanců.

Smetanka se připojuje k organizacím, jejichž posláním je prostřednictvím environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty zlepšovat zodpovědnější chování jednotlivců i společnosti k životnímu prostředí a zvyšovat úroveň mezilidských vztahů.

Ve své činnosti se řídíme kodexem Síť středisek ekologické výchovy Pavučina, z. s.:

1. Naš cíl

Pomáháme lidem rozvinout jejich znalosti, dovednosti a postoje potřebné k odpovědnému jednání vůči životnímu prostředí a pro udržitelný rozvoj.

2. Naše činnost

Pro uskutečnění tohoto cíle organizujeme nebo jinak podporujeme výchovné, vzdělávací a osvětové programy a akce pro děti, učitele a veřejnost.

3. Korektní práce s informacemi

Čerpáme z aktuálních a věrohodných zdrojů, představujících různé pohledy na řešení environmentálních problémů, případně pohled, který se opírá o širokou shodu mezi odborníky.

4. Profesionalita a respektující přístup

Jednáme v souladu s naším cílem, pro svou práci se odborně a pedagogicky připravujeme a dále se vzděláváme. K účastníkům svých programů a akcí přistupujeme s respektem.

5. Příkladný provoz

Při svém provozu a pořádaných akcích usilujeme o co nejmenší dopady na životní prostředí a snažíme se využívat místní zdroje.

6. Spolupráce a angažovanost

Spolupracujeme s ostatními členy Pavučiny a dalšími organizacemi působícími v oblastech životního prostředí a vzdělávání. Dle svých možností se zapojujeme do veřejného dění.

7. Etické financování

Pečlivě vyhodnocujeme, zda činnost organizací a jednotlivců, od kterých přijímáme peněžní prostředky, závažným způsobem neporušuje životní prostředí či není jinak neetická.

CÍLE

Formovat odpovědné chování a jednání dětí, pedagogů i veřejnosti k životnímu prostředí, živým organismům, ostatním lidem i vůči sobě samým.

Vytvořit u dětí povědomí o tom, co může udělat lidská společnost (ve světě, v Evropě, republice, obci) a co jednotlivec v zájmu udržitelnosti rozvoje. Naučit děti, jak získané ekologické znalosti využít v každodenním životě.

Účastnit se projektů zaměřených na environmentální výchovu, spolupracovat s dalšími organizacemi uplatňujícími EVVO. Zvýšit účast pedagogů na vzdělávání EVVO.

Při vytváření názorů a postojů k otázkám udržitelného rozvoje brát v úvahu aspekty ekologické, ekonomické i kulturně sociální a místní.

STRATEGIE A OPATŘENÍ

PROGRAMY

DDM Smetanka chce realizovat kvalitní ekovýchovné programy pro všechny stupně škol – mateřské, základní a střední v ORP Nový Bor a Cvikov. V realizovaných programech maximálně zdůraznit aktivační složku, tj. terénní a badatelskou, prakticky orientovanou (opatření na pomoc životnímu prostředí) a místně zakotvené učení.

Opatření:

- Vytvářet a pilotně ověřovat dlouhodobé programy pro školy a do tohoto procesu zapojovat celý tým i externí spolupracovníky.
- Znat potřeby škol, RVP, ŠVP a aktuálně na ně reagovat při tvorbě programů.
- Propojovat tvorbu a realizaci programů s další činností DDM Smetanka.

- Vytvářet se školami časově dlouhodobý plán vzájemné spolupráce (min. na školní rok).
- Realizaci uzpůsobovat aktuální situaci na škole, např. podpořit zavádění různých prvků ekologického provozu školy (kompostování, péči o zahradu, atd.).
- Jednotlivé lekce z dlouhodobých programů realizovat jako jednodenní programy na školách (projektové dny), což je podstatné pro navázání spolupráce s novými školami, programy budou sloužit jako ukázky dlouhodobých programů, lektorský tým má možnost programy lépe odzkoušet a vychytat chyby.
- Pravidelně vyhodnocovat dopad programů, získávat zpětnou vazbu od pedagogů a od účastníků. Průběžně realizovat supervizi, sdílet zpětnou vazbu v rámci organizace.

SPOLUPRÁCE

Chceme prohlubovat dlouhodobou spolupráci se školami v regionu na základě partnerského vztahu a navazovat v rámci možností spolupráci s dalšími školami.

Spolupracovat kvalitně a efektivně s ostatními odbornými subjekty EVVO v regionu i v rámci Libereckého kraje, sdílet zkušenosti, vzájemně se odborně doplňovat.

Opatření:

- Podpořit povědomí škol o tom, jaké programy poskytuje DDM Smetanka a jaké jsou výhody dlouhodobé spolupráce, a to prostřednictvím různých kanálů – osobní kontakty, emailové rozesílka, webové stránky, Fcb, účast na projektech MAP Českolipsko ad.
- Průběžně aktualizovat základní komunikační kanály – webové stránky, případně sociální sítě.
- Efektivně komunikovat s osobami pověřenými realizací EVVO na školách.
- Vytvořit síť motivovaných pedagogů, kteří se navzájem budou podporovat, sdílet zkušenosti.
- Podporovat pedagogy poskytováním metodických materiálů, poradenstvím, zapůjčením pomůcek.
- Pravidelně se aktivně účastnit setkání pracovní skupiny a sdílet zkušenosti.
- Účastnit se min. 2x ročně setkání poskytovatelů EVVO v rámci regionu Českolipsko a Novoborsko.
- Do realizace programů na školách případně zapojovat další místní aktéry – samosprávu, odborné instituce – a podporovat tak rozvoj místních partnerství.

TÝM

Vytvořit ustálený, profesně kvalitní a motivovaný tým lektorů, který bude řídit koordinátor EVVO.

Opatření:

- Udržet pozici koordinátora EVVO min. na 0,5 úvazku tak, aby mohl efektivně řídit tým lektorů, lektorovat a komunikovat se školami a ostatními partnery.
- Udržet nástroje pro sdílení a výměnu informací a zkušeností – pravidelné porady, sdílený disk ad.
- Koordinátor a lektoři se průběžně dále vzdělávají – koordinátor v min. rozsahu 8 hod ročně; lektoři v min. rozsahu 8 hod každé 2 roky.

- V rámci týmu sdílet zkušenosti a znalosti a navzájem si je předávat v rámci pravidelných porad, evaluací a dalších společných setkání.
- Průběžně vyhodnocovat odbornou způsobilost týmu a pracovat s vnitřní motivací lektorů, předcházet syndromu vyhoření.

ZÁZEMÍ

Vytvořit finanční, materiální a technické zázemí pro dlouhodobou realizaci EVVO.

Opatření:

- Pravidelně aktualizovat plánovací dokumenty k EVVO a do jejich tvorby a vyhodnocování zapojovat tým DDM.
- Budovat dlouhodobá partnerství se subjekty samosprávy – Liberecký kraj, města a obce jako zřizovatelé škol, která pomohou ke stabilizaci financování a materiálně-technického zázemí činností (prostory ad.).
- Budovat dlouhodobá partnerství se školami, která mohou podpořit způsob financování realizace programů prostřednictvím vlastních dotačních prostředků (šablony).
- Budovat dlouhodobá partnerství s odbornými subjekty v Libereckém kraji, která mohou přispět ke stabilizaci odborného a technického zázemí (Vlastivědné muzeum, VLS, AOPK, LAG Podralsko, Geopark Ralsko, Ekocentrum Brniště)
- Vyhledávat dlouhodobé dotační zdroje pro rozvoj a udržení kvality činnosti DDM v oblasti EVVO (EU fondy, Liberecký kraj, SFŽP).
- Nastavit jasnou finanční politiku vůči školám.

PŘÍLOHY

Příloha 1 – dokument „Cíle a indikátory pro environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu v České republice“

Příloha 2 – nabídka programů EVVO na rok 2022/23